

כתבה: אורית ברנע צילם: אילן שחם

יום לפני ההמראה שלנו לזיגבה בישרו לנו ברדיו שזה היום העמוס ביותר בנמל התעופה בן גוריון... חשבנו שגרוע מהעמוס ביותר כבר לא יכול להיות, אבל מתברר שבארץ הקודש זה דווקא אפשרי. בשלוש לפנות בוקר היה התור לדלפק הכרטוס של אל על עמוס במאות אנשים עמוסים כל טוב... המטען הדו-גלגלי שלנו (אופני שטח), הארוז בקרטוני ענק, לא הקל, אבל ידענו שהסבל הרגעי ישתלם בקרוב מאוד. זיגבה קיבלה אותנו עם שמים כחולים, שמש המימה ותחזית מבשרת טובות - התחלה מבטיחה לביקור הקצר שלנו בקנטון ולאיס (Valais).

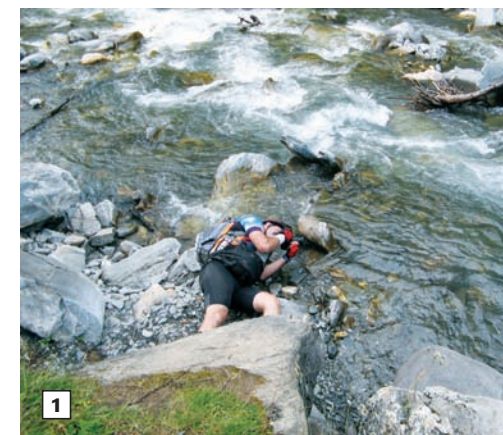
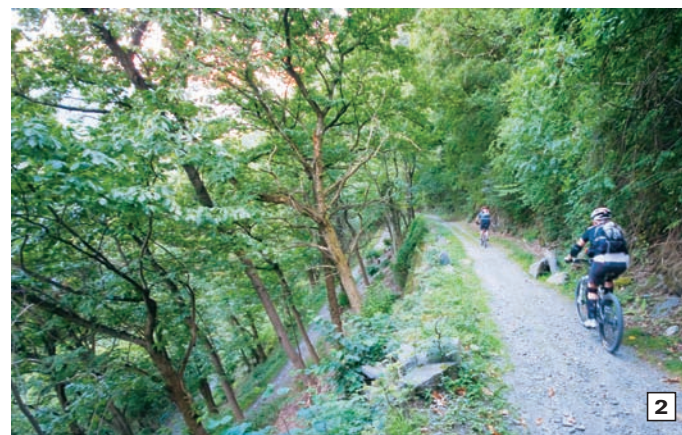
לה-פולי (La Fouly) השוכן למרגלות ההר הקרוי דולן (Dolent), שפסגתו מצייתת את מפגש הגבולות של שווייץ, איטליה וצרפת.

לאחר ארוחת צהריים דשנה חילצנו את האופניים מהארגזים ויצאנו ברכיבה מהמלון אל עבר פאתי הכפר, שם עלינו על שביל צר (סינגל בעגת רוכבי האופניים) שמהווה חלק מהטרק המפורסם הקרוי טור דה מונט בלאן (Tour du Mont Blanc) - TMB. הוא מחבר בין שבעה עמקים שמקיפים את הפסגות הגבוהות של מערב אירופה, ובמלוא אורכו (160 ק"מ) הוא מספק שבועיים שלמים של הליכה בנופים דרמטיים ומגוונים. ניתן למצוא באינטרנט מידע מפורט על המסלול

קנטון ולאיס הוא אחד מ-26 הקנטונים של שווייצריה. זהו הקנטון הדרום-מערבי, והוא מחולק בצורה גסה לשני חלקים על ידי עמק הרון אשר חוצה אותו לכל אורכו ומפריד בין האלפים האפניניים והאלפים הברניניים. בין ההרים המפורסמים של הקנטון נמצא המטרהורן, שהוא מסמליה של שווייץ. זהו אחד הקנטונים הגדולים בשווייץ, אבל למעלה ממחצית שטחו מכוסה פסגות גבוהות, קרחונים ואזורים מושלגים. הכלכלה של הקנטון מבוססת על תיירות ויין. עמק הרון עשיר בכרמים השתולים על מדרונות תלולים, ויש בו אלפי יקבי בוטיק.

שעתיים וחצי מזינבה, והמיניבוס שלנו החל לטפס בעקשנות אל עבר הכפר הציורי

1. אחר צהריים ראשון בשווייץ, בשביל הסובב את לה-פולי הקטן. אילן שחם הצלם בתנוחה אופיינית, "מבשל" את הקומפוזיציה הבאה.
2. רכיבה למרחק של שישה ק"מ בדרך עגלות עתיקה הכוללת 37 סרפנטינות, המחברת בין הכפרים סלואן וורנאי.
3. קטע רכיבה אתגרי על פי תהום במסלול הטור דה מונט בלאן - המתמשך על פני 160 ק"מ. הסתפקנו בטעימה קטנה ממה שיש לו להציע.
4. אלן המדריך המקומי מראה לנו איך רוכבים בשביל הצופה אל ואל פרה, עמק קרחוני טיפוסי המכוסה בקיץ בפלומת עשב ירוקה.

על צלע ההר החשוף כשמימינו תהום שבתחתיתה נהר. השביל נעשה צר מאוד, וכדי להיות בטוחים שנישאר עליו הולכנו את האופניים בקטע הקצר הזה. השמש כבר הסתתרה מאחורי ההר והיער נהיה מוצל. השביל המתפתל הוציא אותנו עם אור אחרון לאחד הכפרים הסמוכים. המנה הראשונה הוכתרה כהצלחה!

לאחר הדיווש הכמעט רצוף התפנינו עם ערב למלאכת החזרת הקלוריות שאבדו בשבילים הצרים. באותה הזדמנות עשינו היכרות עם פונדו הגבינה שהוגש בסיר מחומם ועם סלסילה מלאה קוביות לחם שאותן טבלנו בתערובת הגבינות המותכות המבעבעות בצירוף יין לבן. הפונדו הוא מאכל שווייצרי מסורתי מזה מאות שנים.

ככל הנראה, בתקופות מוקדמות ייצרו המקומיים גבינות ולחם בחודשי הקיץ והסתיו ונאלצו לשמרם ולהתקיים מהם במשך חודשי החורף הארוכים. במהלך התקופות האלה התקשו הלחם והגבינות, ותהליך הבישול של הגבינה וטבילת הלחם הקשה התגלו כפתרון אידאלי. בנוסף לפונדו הגבינה התכבדנו גם בפונדו עגבניות שאותו יוצקים במצקת על תפוחי אדמה מבושלים, אוכל בסיסי אך טעים ביותר.

למחרת יצאנו בשעות הבוקר לרכיבה בשבילי יער צרים, ולקראת הצהריים הגענו לעיירה קטנה ששמה לה-מרקוטס (Les Marecottes), שם פגשנו את ז'אן-קלוד וג'יל הבעלים של No Limits - חברה שמארגנת פעילות ייחודית שנקראת קניונינג, שהיא שילוב של טיול רטוב בקניונים סלעיים שבהם זורמים נחלים, גלישות במפלים, קפיצות לבריכות עמוקות וגלישה בחבלים. הפעילות נעשית בפיקוח שני מדריכים, ובמהלכה מאובטחים המטיילים ברמתות הקשורות לחבלים. במשך קיבלנו תדריך קצר, וכל אחד הצטייד בחליפת צלילה, בנעליים להליכה במים, באוברול, בקסדה וברתמה. לאחר נסיעה קצרה הגענו לנקודת התחלת המסלול, ושם נארזנו בכל שכבות הלבוש וצעדנו כמו שיירת דובים במעלה הנחל. הכניסה למים שחררה אצל כולנו אנחות רווחה. בשלב הראשון גלשנו במפל עם

שיפוע סולידי. בזה אחר זה נקשרנו וגלשנו בעדינות לבריכה שבתחתית המפל. בשלב הבא הגענו לבריכה שאליה היינו אמורים לקפוץ. אצל חלקנו הקפיצה באה באופן טבעי, אצל אחדים (ואני ביניהם) התגלו עכבות לא צפויות. כשהמדריך הראה לי את האלטרנטיבה (הליכת זיקית בין שני קירות על מוט דק...) קפצתי בקלילות... בהמשך המסלול גברו האתגרים והקפיצות ממקומות גבוהים יותר. הצעיר שבחבורה, עמרי בן העשר, קפץ בנונשלנטיות מגובה של שבעה מ' (זו לא חכמה, אצלו הקרקע קרובה יותר...), ואפילו חזר לסיבוב שני ושלישי. באזור מגוון מסלולים השונים בדרגות הקושי שלהם, ורובם אורכים כחצי יום. חזרנו למדי הרכיבה וקינחנו את היום בשלל שבילי יער קסומים, כולל שביל עגלות עתיק עם 37 סרפנטינות, והכול במגמת ירידה (!).

הבוקר הביא אתו התרגשות. בתכנית היה לנו יום קשה שנפתח ברכיבה בכביש העולה למעבר ההרים סנט ברנרד (Col de Gd.St Bernard), עליה המהווה חלק ממסלול מירוץ הטור דה פרנס האחרון (לכל מי שתוהה, הטור דה פרנס יוצא לעתים מגבולות צרפת), ודורגה כעליית HC (כל עלייה מדורגת לפי רמת הקושי שלה מרמה של 1-5, כש-1 נחשבת הקשה ביותר וה-5 HC מדורגת כמעבר לקשה ביותר). המיניבוס פרק אותנו בגובה 1,950 מ', כשלפנינו כ- 550 מ'

1. עונת הקיץ היא חגיגה של טבע שמביאה עמה גם שלל מטעמים שצומחים על השיחים. בין דיווש לדיווש התפנקנו בשלל תותי יער, אוכמניות ופסל.
2. בביקורנו בוורבייר התארחנו אצל בכירי משרד התיירות המקומי, שהעניקו לנו כובעים ובקבוקי שתייה מעוטרים בסמלי העיירה.
3. הפונדו כבר מגיע... אחרי יום רכיבה מפרך מתענגים על המטעמים המקומיים בפאב השכונתי בלה-פולי.

4. רכיבת אחר צהריים בפאתי הכפר לה-פולי. ברכס שממול נשקף אלינו אחד הקרחונים המקומיים, והמפלים שמקשטים אותו זורמים מכל עבר.
5. השלה (chalet) בכפר לה פולי ששימש לנו כמלון וכבסיס יציאה לטיולים.
6. אחרי שגלשנו במפלי מים וקפצנו לבריכות בפעילות הקניונינג, אנחנו חוזרים לבגדי הרכיבה ומדושים בקרבת העיירה לה-מרקוטס.

של טיפוס אנכי מצטבר שמתפרסים על פני שישה ק"מ אל עבר הפסגה שהייתה גם המקום הגבוה ביותר שאליו טיפסו רוכבי הטור במירוץ של השנה שעברה. כל אחד מאתנו טיפס בקצב שלו. זהו מעבר ההרים העתיק ביותר באלפים המערביים, והוא שימש למעבר סחורות ובני אדם במשך מאות שנים. כשהגענו למעלה נפרסו לפנינו אגם ולצדו שני מבנים שהם גרסאות מחודשות למבנה ההוספיס שהוקם במקום לראשונה בשנת 1050 על ידי הקדוש ברנרד ממונטן, ושימש כמנזר וכמקום מחסה לאנשים המותשים שעברו במקום. כיום אחד המבנים הוא בית מלון ומנזר, ואילו השני בחלקו מוזאון ובחלקו בית גידול לכלבי סן ברנרד מדהימים, שיש

1

2

3

להם מורשת מפוארת באזור הזה. עדות עתיקה לכך שהשתמשו בכלבים האלה ככלבי הצלה בשירות המנזר משמשים שני ציורי שמן משנת 1690. בחצר הבניין ממוקמות מכלאות הכלבים, ובפתח כל אחת מהן מופיעה תעודת הזהות של הכלבים (מי ההורים, סוג הפרווה, מחלות, כמות אוכל ליום וכו'), ויש אפילו פינת ליטוף שבה רובץ נציג ישנוני. המוזאון מספר את סיפורם של הכלבים לאורך ההיסטוריה, והגיבור הבלתי מעורער של המקום הזה הוא ללא ספק הכלב בארי אדם. לשמו נקשרו סיפורי הצלה רבים, כשהמפורסם ביותר הוא סיפור הצלתו של ילד קטן שנמצא מכוסה שלג על מדף קרח שאליו לא הייתה גישה אפשרית לבני אדם. בארי הגיע אל הילד, ליקק את פרצופו וחימם אותו עד אשר הוא היה ערני מספיק כדי לאחוז בצווארו. לאחר בארי נשא את הילד והחזירו למנזר. לאחר

שהצטיידנו בשלל בובות קטנות ופרוותיות בדמות כלבים חזרנו לאופניים כמובן. קטע כביש קצר חיבר אותנו אל השביל שהוליך אותנו (בדגש על הוליד) אל עבר מעבר ההרים פנטרה דה פרה (Ferret de Ferret). השביל היה עלייה תלולה שחייבה הליכה עם האופניים או נשיאתם בקטעים מסוימים. מסביבנו התנשאו צוקים ופסגות מושלגות, הרבה מעבר לקו הצמיחה של העצים. מזג האוויר האיר לנו פנים, ולאט ובביטחון התקרבו אל הפס. כשהגענו למעלה קידמו את פנינו שרשרת דגלים צבעוניים ומגדל אבנים (רוג'ום), שמציינים את היעד הגבוה.

הנוף מהעבר השני עוצר נשימה, ואל פרה (Val Ferret), עמק ירוק קטיפתי, נפרס במלוא יופיו כשבמרכזו (איך לא) זורם לו נחל מרובה יובלים. כולנו היינו בציפייה לירידה המיוחלת, והפעם על האופניים - Let the fun begin. השביל לא מאכזב. כל

סיבוב פתח לפנינו עוד גזרת נוף, וכך הלכו ונגלו להם כל שלושת האגמים הקרויים לס דה פנטרה (Lac de Fenetre). באגם השלישי פגשנו חלק מבנות הקבוצה שלנו שעשו את המסלול הרגלי. השתרענו על העשב הירוק ולגמנו תה צמחים חם, פעמונים של מאות כבשים צלצלו מעברו השני של האגם, וקרני השמש ליטפו אותנו. הרבה הרבה שלווה. אף על פי ששעות האור די ארוכות בעונה הזאת, התקפלנו והמשכנו לרכוב במורד ההר. בדרך פגשנו בחור מקומי שחשב את אופניו בעלייה. הוא סיפר לנו שהוא היום כבר אחרי ארבע פסגות בדרכו לכבוש את החמישית... השביל הוביל אותנו עד לפאתי הכפר לה-פולי, שם התנחלנו במסעדה המקומית. השמש הייתה כבר מאחורי ההרים והשמים נצבעו ורוד. היידי בת ההרים התלהבה (בזמנה) כמעט כמונו וקראה "ההרים בוערים! גם השמים ניצתו באש!". המראה היה מרהיב. לאחר ארוחת הערב שכרנו אופני כביש לקראת המשימה של מחר.

1. נהנים מרכיבה בשביל מישורי במסלול הטור דה מונט פור.
2. רכיבה ביציאה ממנהרה במסלול הטור דה מונט פור. השווייצרים הם "אלופי המנהרות". הם ניחנים ביכולת המקצועית לבנות מנהרות שגם משתלבות עם הטבע.
3. דגנית ואורית בחברת אחד הכלבלבים המקומיים בבית הגידול בסנט ברנרד.
4. מעט לפני הסרפנטינה האחרונה, בשביל העגלות העתיק.

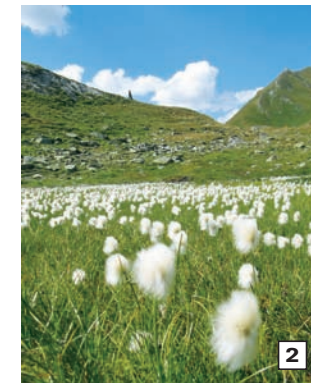

4

תמצית החוויה ברכיבה במסלול הטור דה מונט פור – אגמים, שבילים, רכבלים ופרות על רקע פריחה קיצית

נמרוד מנסה להפר את שלוותה של פרה מקומית. מה שהוא לא יודע הוא שהמין המסוים של הפרות האלה, הנקרא Herens, משמש בקנטון ולאיס למלחמת פרות (אירוע מסורתי שהחל בשנות ה-20 של המאה שעברה ומושך אליו צופים רבים). המשתתפות בקרבות הללו הן פרות נקבות, והקרב נקרא "קרב המלכות".

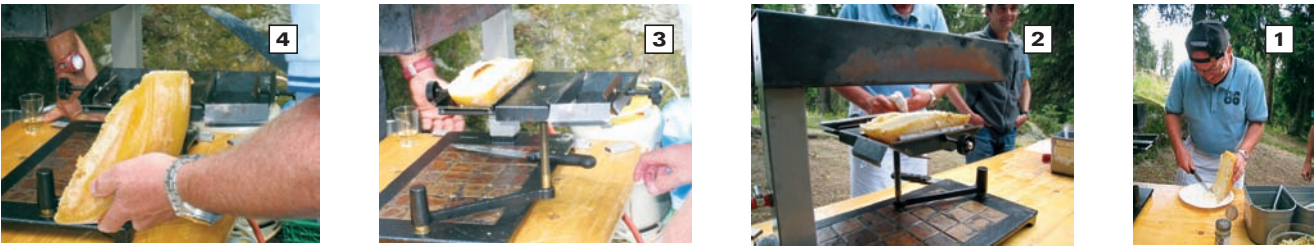
1. אחרי כמה ימים של רכיבות אינטנסיביות צריך לטפל בשרירים... תרגילי שחרור קבוצתיים על הדשא בפארק החבלים בוורבייר.
2. גילי בין שמים וארץ בפארק החבלים בוורבייר, בפארק מוצעים מסלולים ברמות שונות של קושי ואתגר, ואפשר לבלות בו בהנאה כמה שעות.
3. נוף פסטורלי באזור שלושת האגמים הלוא הם לס דה פנטרה. האזור מהווה מוקד משיכה למטיילים ברגל ולרוכבים שנהנים משבילים מסומנים ומשפע אפשרויות לגיוון.

רכבו המתחרים 120 ק"מ וטיפסו גובה מצטבר של כ-5,000 מ'. אנחנו הסתפקנו ב-500 מ' ונהנינו לנוח מעט בבית קפה בכיכר המרכזית. אבל כפי שוודאי כבר הבנתם, מנוחה לא העסיקה אותנו יותר מדיי זמן. מהר מאוד טיפסנו ברכבל המקומי לאחת הפסגות, לאחר שהצטיידנו בקורקינט הרים שנראה קצת כמו אופניים, רק שבמקום כיסא היה לנו משטח עמידה. לאחר תרגול קצר עם המדריך המקומי דהרנו במורדות ההר בשבילי 4X4. את המשכו של היום עשינו בפארק חבלים שכלל מגוון מסלולים ברמות קושי שונות, כשאנחנו תלויים בין העצים במגוון

בעלייה מתונה עד לפנייה לכביש המוביל לוורבייר, שם התחילה העבודה...

טיפוס נטו, בלי סלעים, בלי מעברי מים, בלי שורשים ובלי תירוצים! רק אספלט, שיפועים והרבה אדרנלין. לחלק מאתנו זו הייתה רכיבת כביש ראשונה, ועל זה נאמר "יש שיבחרו להתחיל בשיא...". למרבה השמחה הגענו (בלי נשירות) לוורבייר. העיירה שוקקת ותוססת, וקשה היה להתעלם ממספר רוכבי האופניים שגדשו את הרחובות, בעיקר משום שלמחרת הוזנק מהעיירה מירוץ אופני שטח קשה במיוחד, הקרוי ה-Grand Raid, שבמהלכו

הלילות ב לה-פולי היו קצרים (בגלל הימים הארוכים...), ובבוקר, שהגיע קצת מהר מדיי, טיפסנו בעלייה שהייתה השלב ה-15 בטור דה פרנס האחרון, והיא הובילה לעיירה ורבייר (Verbier). זוהי עלייה מקטגוריה 1 (כמעט קשה ביותר) אלא שהפעם היינו עם אופניים מתאימים למשימה. כאן כדאי לספר שפעילי העיירה חיכו בסבלנות 19 שנים תמימות עד שעלה בידם להעביר את המירוץ היוקרתי "בביתם", ומתברר שהיוקרה הזאת גם יקרה. התחלנו בירידה ארוכה מאוד שהובילה אותנו לכביש המחבר בין מרטיני (Martigny) ולה שבלי (Le Chable), ומשם

- 1-4. בכיר משרד התיירות בוורבייר שוקד על הכנת הרקלט, מעדן של גבינה צלויה ומותכת המוגש על תפוחי אדמה מבושלים או על לחם.
5. על פסגת המונפורט, על רקע קרחון, מתכננים לירידה האתגרית לעיירה וורבייר.
6. טיפוס כביש במסלול טור דה מונט פור על רקע עמק הבנז ועיירת הסקי ורבייר. כדי להקל על הרוכבים שרוצים לטפס, חלק מהעילות מתבצעות על דרכים סלולות והירידות מתוכננות לעבור בשבילים צרים (סינגלים) ואתגריים.

תפוחי אדמה מבושלים. יש הטוענים כי היו אלה בוצרי הענבים בכרמים. לנו זה לא ממש שינה, כי התוצאה הקולינרית הייתה תענוג לחך... משהו שהזכיר קצת גרסה חלבית של שווארמה.

הקיץ באזורי ההרים שבהם ביקרנו הוא חגיגה של טבע, של צבעים ושל חובבי תרבות הפנאי. מאות קילומטרים של מסלולי טרקים בהרים להולכי רגל וכמובן לאופניים, טיפוס מצוקים שנפוץ מאוד באזור, קניונינג, רפטינג, מצנחי רחיפה, פארק חבלים וקורקינט הרים. הזמניות של הדברים היא גם הקסם שלהם. הפרחים האלפייניים מגיחים, עופות דורסים חגים מעל, המרמיטות, עזי ההרים, היעלים ועדרי הצאן ממלאים מצברים במדרונות הירוקים, והתיירים וגם המקומיים עסוקים עד מעל הראש עד שמגיע השלג הראשון (אולי קצת לפני...), ואז... סיפור חדש, שונה. הטעימות שלנו מהאזור היו מלאות בכל המובנים. חווינו את האזור בעיקר דרך גלגלי האופניים שעבורנו מהווים את הכיף האולטימטיבי, אבל למדנו שאפשר לשלב וליהנות גם אם מניחים אותם חצי יום בשקט... ההרים, העמקים, הקרחונים והמפלים פשוט ממכרים. שישה ימים התמכרנו, ועכשיו נותרו לנו קצת יותר משישה חודשים להיגמל או פשוט להיכנס לתרדמת חורף. ואחרי החורף, אביב ושוב קיץ... כי הטבע עובד כמעט כמו שעון שווייצרי. ♦

הנקודה הישראלית בסיפור: סיוון ואמיתי טפלא הם זוג יזמי היי-טק מצליחים שהחליטו להקים מלון לרוכבים בכפר לה-פולי. אמיתי הוא רוכב שטח וסיוון "מזיזה הרים" בשבילו, וגם בכלל. משרד התיירות המקומי רואה את היזמה כברוכה ומשתף פעולה עם השניים לכל אורך הדרך. כדי להתנסות ולהתמקצע בהרכבת חבילות נופש לרוכבים וגם "ללא רוכבים", הם הוציאו טיול פיילוט שכלל רוכבים מנוסים שהם גם כתבים וצלמים ששימשו גם כקבוצת מיקוד. כך הגענו כולנו לקנטון ולאיס. לפרטים נוספים על החברה ואפשרויות הטיול: www.mtbsuisse.com

מפות ואפקטים תלת-ממדיים. הוא אחראי לפתיחה, למיפוי וליחסי הציבור של השביל הקרוי טור דה מונפורט (Tour Du Mont fort) ששובב את הר המונפורט המתנשא לגובה 2,457 מ'. אנחנו עשינו את הגרסה היותר שפויה שכוללת 444 מ' של טיפוס ו-3,000 מ' של ירידה על פני 50 ק"מ של מסלול. איך זה ייתכן? כשיש רכבלים הכול אפשרי. התנסינו בכל סוגי הרכבלים ורכבנו בין לבין בשבילי 4X4, שבילי יער צרים ומורדות פתוחים, היום היה קצת מעונן וקיוונו שהשמש תנצח את העננים עד שנגיע לפסגת המונפורט. הרכבל האחרון להיום היה המרשים ביותר, והייתה בו קרונית שיכולה להכיל 120 בני אדם. התרווחנו שם עם האופניים. מלמעלה אפשר היה לראות עזי הרים מקפצות על הסלעים וקרחון מלוכלך שממתין לשלג חדש. הירידה מהפסגה הייתה ארוכה וזורמת, והיא העבירה אותנו בשלל תאי שטח שהשתנו בהתאם לקווי הגובה. המהירות, האוויר והנוף המשכרים גרמו לנו למשוך את הזמן, כי מחר אמור היה הקסם להתפוגג. הגענו בדהרה היישר לארוחת רקלט (Raclette)

מסורתית שנערכה לכבודנו בגינה של בקתת הרים. המנצחים על החגיגה היו בכירי משרד התיירות המקומי שצלו לכבודנו את הגבינה וחילקו לנו מזכרות. הרקלט "נולד" בקנטון ולאיס, ופירוש המילה הוא לשייף (את הגבינה). יש הסבורים שהיו אלה רועי הצאן בהרים שהחלו לצלות גושי גבינה ולשייף את החלק הצלוי והמותך על גבי

תנוחות, גולשים באומגות ועוברים גשרים בלתי אפשריים - נראה שעוד מעט יכריזו על מחסור באדרנלין.

ורבייר המשיכה להעסיק אותנו גם למחרת. השכמנו קום כדי לחזות בהזנקת מירוץ אופני השטח, ולאחר מכן פגשנו את פרנסואה שהדריך אותנו במערכת שבילי האופניים הענפה שסובבת את העיירה. פרנסואה טען שהוא מקומי, אבל מהר מאוד חשדנו שהוא אחד משלנו... ההתנהלות שלו הייתה הרבה יותר מזרח תיכונית מאשר אירופית, ואנחנו אהבנו את זה במיוחד לאור העובדה שהוא גם רוכב מוכשר וגם התברר כאיש מחשבים,

